

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

האגף לחינוך
קדם יסודי

מסלולים ללמידה משמעותית בגני הילדים

פתח דבר

אחת המטרות שמערכת החינוך הציבה בפניה מתמקדת בקידום למידה משמעותית ועדכנית, שתוביל להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות על פני כל הרצף החינוכי.

יעד מרכזי של למידה משמעותית, הנגזר ממטרה זו במערכת גני הילדים הוא: לפתח תפקודי לומד המותאמים למאה ה-21 הכוללים בין השאר - חשיבה יצירתית, יכולת עבודה משותפת בקבוצה, הבעה רגשית במגוון אמצעים ותחושת שייכות ומסוגלות.

למידה משמעותית של ילדים צעירים יסודה בפיתוח ובעידוד סקרנותם הטבעית, המובילה אותם לחקור את העולם הסובב אותם ולתת פשר להתרחשויות ולאירועים בהם הם צופים. התנסויותיהם בסביבה, משחקם והאינטראקציות שלהם עם ילדים ועם המבוגרים בסביבתם מאפשרים להם לשאול שאלות, לעבד את המידע שהם רוכשים ולפתח את החשיבה - הכול מתוך יצירה והנאה מלמידה.

מוצע בזאת פעילויות בכל תחומי הדעת, שנכתבו על ידי צוות האגף לחינוך קדם יסודי, ומטרתן להגביר ולהעמיק את חווית הלמידה בגני הילדים תוך נקיטת גמישות בתהליכי העבודה, בגיוון תהליכי הוראה-למידה המדגישים: התנסויות חווייתיות במסגרת הגן ומחוצה לו ובמרחבים חדשים הפותחים הזדמנויות לחקר, פעילות יצירתית ומשחק. מגוון דרכי העבודה שאנו מתווים פותחות מרחב ליצירתיות שלכם. מצופה מכן, הגננות, להתבונן ולהפיק תובנות מקצועיות על התהליכים החינוכיים ותכניות העבודה שאתן מובילות כל אחת בגן בו היא עובדת, במטרה להעריך את התפוקות שלכן ושל הילדים ולערוך שינויים בהתאם לצורך.

אני רואה בכם צוותי החינוך, שותפים לדרך בקידום, בהרחבה ובהעמקת התהליכים החינוכיים המדגישים למידה משמעותית וקידום ערכים של כבוד, קבלה והכלה.

אני מאחלת לכם הצלחה וסיפוק מקצועי בתכנון וביישום פעילויות, שיפתחו את כישוריו של כל ילד על אישיותו הייחודית יחד עם גיבוש קבוצת ילדי הגן ומשפחותיהם.

בברכה,

סימה חדד מה-יפית

מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי

חשוב לי היישוב שלי

מורשת ומסורת כוללות היסטוריה משותפת, ערכים, מנהגים, סמלים, חגים ואירועים העוברים מדור לדור. בגן הילדים מתבססת תחושת השייכות של כל ילד לקבוצת הילדים, לקהילה ולתרבות אליהן הוא משתייך. שימור מסורת המשפחה וחשיפת הילדים למורשת התרבותית של קהילתם, הם בין הערכים המודגשים בגן הילדים. תודעת שימור המורשת חוצה עדות ומגזרים רבים ומגוונים במדינת ישראל. היכרות עם היישוב שבו נמצא הגן, היא אחד האמצעים לגיבוש תחושת הזדהות ושייכות, המבססות גם את תחושת האחריות לשמירה על הסביבה ואת הקשר לתושבים ולמוסדות הקהילה.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

מהי התרומה של העיסוק בנושא היישוב לקשר הבין-דורי ולשמירה על הסביבה? עם אילו אנשים ומקומות כדאי להפגיש את הילדים? מי הם השותפים בהובלת הפעילויות? באילו דרכים נשתף את ההורים והקהילה? אילו משאבים דרושים כדי לקיים את הפעילות (זמן, דמויות מפתח, תמונות, סרטים)?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

נבקש מהילדים ומבני המשפחה לבחור אתר ביישוב (מבנה, עץ, רחוב), לתעד ולספר עליו בציור, צילום, מצגת, פוסטר, תמונות ישנות ועוד; נאגד את התוצרים שהביאו הילדים: קלסר, תערוכה, מצגת; נארגן תערוכה של תוצרים ונזמין את המשפחות ואנשים מהיישוב המקומי לבקר בתערוכה. הילדים יכולים להדריך בתערוכה; נבקר ותיקים ביישוב או נזמינם לגן, נשמע את סיפוריהם (ממקימי היישוב, בעלי עניין נוספים, נולדו ביישוב, עלו לארץ); ניפגש עם אמנים מקומיים להכיר את עבודתם, ואולי ניצור מיזם משותף או יצירה בעקבות האמן; נסייר עם משפחות הילדים ביישוב (בקבוצות או כלל הגן). באתרים השונים, יציגו הילדים וההורים את האתר בדרכים שונות: סיפור, הצגה, שיר, מידע כתוב; נבקר אצל ראש הרשות או מנהיגים אחרים ביישוב ונכיר את מוסדות הציבור. נכין שאלות מראש ונתעד בווידאו את הביקור; ניצור את סמל היישוב בפעילות משותפת; נקיים שיח על מרכיבי הסמל; נשחק במשחקים להכרת היישוב. לדוגמה: "מחפשים את המטמון" עם המשפחות.

במסגרת הפעילות "חשוב לי היישוב שלי", הילדים ילמדו

להתבונן בסביבה הקרובה;
לאתר ולזהות מבנים, פסלים, עצים;
לאסוף מידע ממקורות שונים;
להתכונן לריאיון של אנשים בהכנת שאלות;
לתעד בעזרת ציור, כתיבה, צילום או כל מדיה אחרת;
להכיר, לזהות ולפענח סמלים: התייחסות לשילוט של הרחובות, סמל ודגל של היישוב;

הילדים יחקרו

את העבר וההווה של אתרים, אנשים ונושאים אחרים ביישוב, לפי בחירתם והתעניינותם;

הילדים יגלו

את הקשר של משפחתם ליישוב;
אתרים ומידע שלא הכירו בסביבת מגוריהם;

הילדים יפתחו

מיומנויות התבוננות;
כישורים חברתיים ביחסים בין-אישיים עם ילדים ומבוגרים;
תחושת השתייכות - קשר עם המקום וקשר בין-דורי;
תהליכי אוריינות - משמעות שם היישוב, הרחובות, האנשים, עצים, סמלים;
יצירתיות - בתכנון, יצירה והצגת תוצרי התיעוד.

תוצרים ומהלכים רצויים

פעילות משותפת של הורים-ילדים, או פעילות קהילתית סביב הנושא של היישוב שתהיה חווייתית ומשמעותית לכל השותפים;
תיעוד של תהליכי הלמידה בדרכים שונות: תערוכה, אלבום תמונות עם הסברים, מצגת שהילדים יכינו.

תחומי דעת נוספים שניתן לשלב בפעילות זו:

מוזיקה - זמר עברי בגני ילדים, [עידוד מורשת תרבותית מוזיקלית](#), [מזמרת הארץ](#), מוזיקה עממית;
גאומטריה - מיפוי הסביבה (תכנון מסלולים, מדידות, זיהוי צורות מבנים ועוד);
מדיה - יצירת אלבום דיגיטלי משילוב של תמונות וקול;
חינוך סביבתי - אהבת הארץ והסביבה, [חבק עץ](#);
אמנות - ביקור במוזאון מקומי, הכרת אמנים מקומיים, תאטרון;
חינוך גופני - טיולים תנועתיים בקרבת הגן: [טיול מסלול](#), [טיול בקצב בריא](#), [טיול לכל כיוון](#);

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות לענת סקילי

בשביל הפרחים - בשבילי הארץ

מרבית ילדי העולם חיים בסביבה עירונית, חשופים לתרבות המעודדת שהייה ממושכת בין כותלי מוסדות חינוך, בתוך מבנים ובקניוני מכירות סגורים. בתהליכי ההתפתחות טבעיים, ילדים זקוקים למרחבים המאפשרים להם לנוע, לשחק, לחקור, להשכיל וללמוד על העולם הסובב אותם. גבעות, צמחייה וחומרים טבעיים למשחק מעניקים סביבות רב-חושיות, עשירות ומעניינות בגוניהן, בריחות ובצלילים שלהן. התחברות לסביבות כגון אלה תורמת לשקט הפנימי של ילדים צעירים. חשוב להבנות מרחבים טבעיים בחצר הגן כסביבה בריאה שתתרום לקידום התפתחות הילדים ותאפשר להם ללמוד על יחסי הגומלין שבין האדם לסביבה.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

מהי החשיבות של סביבת חיים בגן, כגון, גינה אקולוגית או גינת טבע?
כיצד נתכנן מרחבים טבעיים למשחק בחצר הגן?
מי השותפים לתכנון?
אילו ציוד וחומרים נדרשים?

נבחר אם להקים מרחב של סביבת חיים (גינה אקולוגית, גינת טבע) או מרחב משחק טבעי הקמת גינות טבע

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

הקמת סביבות חיים

לבחירה: ערוגה של פרחי בר, גינת תבלינים, שלולית חורף, עצים, שיחים וכדומה
נכיר סביבת חיים באמצעות טיולים;
באמצעות ציורים, צילומים וסיפורים, נתעד עם הילדים סביבת חיים כגון: ערוגת פרחי בר, עץ, גינת תבלינים;
נחפש עם הילדים מידע נוסף על סביבת החיים ממקורות מגוונים כגון ספרים, סרטונים וכדומה;
נאתר עם ילדי הגן מרחב מתאים להקמה, ונחליט על חומרים נדרשים כגון: אדמה, זרעים;
נכין שרטוט, ציור או דגם תלת-ממדי של הסביבה המתוכננת;
נקים באופן ממשי את סביבת החיים ביחד עם ילדי הגן.

הקמת מרחבי טבעי ומשחק עם חומרים טבעיים

לבחירה: גבעת טיפוס, שביל חושים, תעלת מים, בולי עץ, בנייה בבוע, סדנת יצירה עם חומרי טבע וכדומה.

נכיר עם הילדים חומרים מן הטבע כגון חול, אדמה, מים וכדומה;
נתכנן עם הילדים באמצעות ציורים את מרחב המשחק שנבחר;
נאתר עם ילדי הגן מרחב מתאים ונארגן את החומרים;
נקים באופן ממשי את מרחב המשחק הטבעי ביחד עם ילדי הגן.

במסגרת הפעילות בשביל הפרחים - בשבילי הארץ

הילדים ילמדו

להתבונן בסביבה ולהכיר צמחים ובעלי חיים, חומרים טבעיים ועוד;
לתכנן סביבות, לטפח ולשמור עליהן;

הילדים יחקרו

השתנות של סביבות חיים בעונות השנה, בהשפעת מזג האוויר, תנאי גידול;

הילדים יגלו

תופעות טבע בסביבה הקרובה;
שימוש האדם בצמחי תבלין ותוצריו;

הילדים יפתחו

סקרנות ויחס חיובי לסביבה הטבעית;
מיומנויות של תכנון וביצוע;
יכולת שימוש בכלים ובמכשירים;
מיומנויות לפתרון בעיות;
יחסי גומלין חברתיים ושיתוף פעולה;

תוצרים ומהלכים רצויים

הקמת מרחב בגן;
פעילויות עצמאיות של ילדי הגן במרחבים;
פעילויות מודרכות ומתווכות על ידי הגננת;
טיפוח שוטף של מרחבים קיימים;

בפעילות זו ניתן לשלב

קהילה: הורים, גנים שכנים;

תחומי דעת:

אוריינות וספרות ילדים;
מדע וטכנולוגיה: תכנון וביצוע, סביבות חיים, היכרות עם יצורי חיים;
גאומטריה: תכנון המרחב, מדידות, מפות, דגמים תלת-ממדיים, מדיה: תיעוד וצילום;
מורשת: צמחים בשימוש תרבות האדם;
אמנות: אמנות אקולוגית.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות לברברה אנדרס

זמר לך לגיל הרך

המוזיקה היא חלק בלתי נפרד מחיינו. באמצעות הצלילים היא נותנת ביטוי הן לחוויות העולם הסובב אותנו והן לעולם החוויות הפנימי והאישי. המוזיקה היא צורך אנושי בסיסי שיש לו ביטוי חשוב ועמוק בחיי הפרט ובחיי החברה גם יחד. ילדים מגיבים למוזיקה באופן ספונטני וראשוני. הם נהנים להאזין, לנוע, להפיק צלילים ולהשמיע קולות שונים. זאת ועוד: מוזיקה כשפה תקשורתית, יכולה ללכד קבוצה וליצור תחושת אחדות המעצימה את הרגשות ואת ההתלהבות. הזמר העברי כחלק מהעשייה המוזיקלית בגן מקנה לילדים בגיל הרך בסיס לחינוך ערכי ולאהבת הארץ. כמו כן, לימוד השירים והטמעתם ישמרו את מורשת הארץ ויעמיק את הזהות הישראלית.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

אילו שירים לבחור, מתי ולמה?
איך לשלב את השירים הנבחרים בעשייה השוטפת של הגן?
מתי ואיך לשתף את ההורים בעשייה המוזיקלית?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

הצעות לפעילויות מגוונות באמצעותן ניתן לשלב את השירים בגן:

- נפתח את המפגש במליאה בשיר. נזמין את תורן היום או את אחד הילדים לבחור שיר אתו הוא רוצה לפתוח את היום (מתוך השירים שלמדנו) ולהנחות את הקבוצה בשירה, ריקוד, תנועה או נגינה.
- נבחר עם הילדים את "שיר השבוע" על פי הנושא הנלמד בגן: טבע, חברות, משוררים, ארץ ישראל ועוד. נלמד עליו ועל הכותבים. נפעל עמו במליאה, באופן עצמאי, בגן ובחצר.
- נשלב שירים מהסדרה "זמר לך לגיל הרך" בימי הולדת, קבלת שבת, חגים, יום המשפחה, מסיבת סיום.
- נקדיש לבעל השמחה (יום הולדת) שיר במתנה (טקסט מודפס ומאויר על ידינו, נקליט באודיו או בווידיאו את הביצוע שלנו בנייד ונשלח להורים במייל).
- נכין שירון מאויר לכל אירוע (יום הולדת, קבלת שבת, חגים, יום המשפחה ועוד) ונשתף את ההורים בשירה בצוותא (באספות הורים, פתיחת ספרייה בגן, טיולים, אירועים מיוחדים).
- נלמד ריקודי עם ונשלבם בזמן חצר, בסוף היום, באירועים מיוחדים ועוד.
- נארגן סביבה מוזיקלית או נקים במה בחצר ונאפשר לילדים להופיע בשירה או בריקוד, נבנה כלים מוזיקליים משימוש חוזר בחומרים ונארגן אותם בצורה אסתטית בחצר.

במסגרת הפעילות זמר לך לגיל הרך הילדים יחקרו

כלי נגינה טבעיים, שימוש חוזר בחומרים המשמיעים צליל, כלי נגינה קונבנציונליים.

הילדים יגלו

את הקול והכלי כדרך לביטוי אישי וקבוצתי, מגוון התנסויות: שירה, תנועה, נגינה, רישום, שירה ונגינה בצוותא כמקור לסיפוק אישי וקבוצתי.

הילדים יפתחו

מיומנויות מוזיקליות (האזנה, שירה, נגינה) ומודעות למוזיקה המושמעת (תגובה מותאמת); יצירתיות: המצאה של ריקוד למוזיקה מושמעת, כתיבת מילים למוזיקה מוכרת, יצירת מנגינה לטקסט של שיר ידוע, אלתור של מילים ומנגינה; אמפתיה: קבלת הבחירות והרעיונות של האחר; שיתוף פעולה: התארגנות ספונטנית של ילדים המאפשרת פעילות משותפת בקול, תנועה וכלי; הסמלה: ייצוג יצירתי של המוזיקה באמצעות סמלים חזותיים; יצירת סביבה מוזיקלית מעודדת פעילות בה הילדים יוכלו לבטא את עצמם; הבנה ומילוי הוראות: הבנת הילד הנחיות הניתנות לפעילות מוזיקלית; ויסות התנהגות: פעילות בשיקול דעת, תכנון לפני עשייה, ויסות אימפולסיביות.

תוצרים ומהלכים רצויים

שילוב שירים מתוך הסדרה "זמר לך לגיל הרך" בפעילות השוטפת של הגן ובאירועים מיוחדים; שירה בצוותא בשיתוף הורים באירועים המיוחדים הנערכים בגן (חנוכה, יום המשפחה, סוף שנה) על בסיס הרפרטואר שבסדרה "זמר לך לגיל הרך"; שימוש בדרכים מגוונות לשיתוף ההורים בחוויות המוזיקליות שאליהן נחשפים הילדים בגן כגון: סרטונים, צילומים, שירונים, קישורים רלוונטיים לאתרים שמראים שירים שנלמדו בגן ועוד; פעילות עצמאית עם השירים הנלמדים בגן.

בפעילות זו ניתן לשלב

מורשת: עידוד מורשת תרבותית מוזיקלית, הכרת הארץ ושייכות, מסורת ומנהגים, דמויות מפתח (הכרת יוצרים מהתרבות הישראלית); מזמרת הארץ; **שפה:** לימוד שירים בעלי איכות ספרותית, העשרת השפה במילים וביטויים, קריאה או מעקב אחרי טקסטים של שירים; **חינוך סביבתי:** איסוף חומרים טבעיים בשבילי הארץ המשמיעים צליל, בניית כלים מחומרים אלה ושימוש בהם; **חינוך גופני:** לימוד ריקודי עם, פיתוח מודעות לגוף, עידוד תנועה אישית וקבוצתית.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות ליהודית פינקיאל

כל הדרכים מובילות ל... גן

יצירת מפות המשלבות מתמטיקה תוך היכרות עם הסביבה

חלק גדול ממבני החשיבה היסודיים שהילד רוכש בגן קשורים לחשיבה המתמטית. מתוך הכרה בחשיבות פיתוח החשיבה המתמטית, אנו מציעים לראות בסביבה הטבעית של הגן כר נרחב לרכישת מושגים. פעילות יומיומית של הילד כמו הגעה לגן, יציאה מהגן או טיולים קטנים בסביבה הקרובה, הם הזדמנות לטיפוח התמצאות במרחב והבנת מושגים מרחביים (כגון: מרחב, דו-ממד ותלת-ממד, כיוונים). בפעילות זו יבחרו הילדים מסלול ובעקבות שיחות משותפות בגן הם ייצגו את המסלול על הנייר או על מצע נבחר ויכינו מפות.

המלצה: בקיבוצים וביישובים כפריים, בהם נהוג לצאת מחוץ לגן לטיול במסגרת הפעילות היומיומית, זוהי הזדמנות לבחור עם קבוצות ילדים את המסלולים. כאשר הגן הוא גן בסביבה עירונית, כדאי לשתף את ההורים בתהליך כדי לאפשר מסלולים מחוץ לגן.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

בתכנון המיפוי

כיצד נתעד (צילום, ציור, שרטוט, שילוב דיגיטלי)?
מה יהיו חומרי העבודה בהכנת הייצוג והמפה?

בהכנת המפה

מה תכלול המפה?
האם היא תהיה דו-ממדית או תלת-ממדית?
אילו ייצוגים יהיו סמליים (צבע ירוק לדשא) ואילו יהיו ייצוגים המתארים במדויק את המציאות (עץ מפלסטלינה, בניין גבוה מקוביות, וכדומה)?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

- נבחר מסלול יחד עם הילדים וההורים מהבית לגן או מהגן למקום המשמעותי לילד: לחוג, לסבא וסבתא, לבריכה, לספרייה, לגן שעשועים ועוד.
- נתנסה במסלול בהליכה, נסיעה, רכיבה באופניים, כמה פעמים כדי להכירו ביתר פירוט.
- נבקש מהילדים להביא לגן ייצוגים מהמסלול בדרכים שבחרו (תצלום, ציור, חפצים ועוד).
- נתכנן מסלולים בתוך הגן ובחצר. נשחק משחקים כגון: "סימני דרך", "חם-קר", "חפשו את המטמון", משחקים שבהם ילדים מתנסים בהבנה הבסיסית של המרחב (כיוונים, מספר

צעדים, מושגי יחס, ועוד). בהמשך, הילדים יחפשו ייצוגים של המסלולים מתוך חוויית המשחק.

- בקבוצה קטנה, נשוחח עם הילדים על המסלולים. הילדים יתבקשו לשתף בדרכי התנועה במסלול (בהליכה, באופניים, באוטובוס, במכונית) ובסימני הדרך המשותפים שעולים: מבנים מוכרים, עצים, מעבר חציה ועוד.
- הילדים ייחשפו לסוגים שונים של מפות. המפות תהיינה בהישג יד כדי לזמן חקירה של הילדים, שיחה על הסוגה "מפה", על ההבדלים בין המפות, על השוני בין הייצוגים השונים, וכולי.

ייצוג ראשוני של המסלול

העברת המרחב, המציאות, לייצוג. זו ההזדמנות לשוחח על סימני הדרך ודרכי ייצוגם. כיצד נתעד ובאילו דרכים אנו רוצים ליצור את המפות (צילומים, הדבקות, ציורים, שימוש בחומרים)? חשוב לתת זמן לחוויית הכנת המפות לחלחל.

ארגון הסביבה החינוכית

במקביל, נכין סדנת עבודה. הילדים יכינו את הייצוגים תוך שימוש במצעים שונים, תצלומים, חפצים שיכולים לשמש לסימול בניינים, עצים, אנשים.

כאשר המפות מוכנות, ניתן להכין:

ספריית מפות - לשאילת מפה כשנלך לאחד היעדים (לחבר, לספרייה, לבריכה).

מפות לקראת יום הולדת - כמיזם גני, לקראת יום ההולדת, יכין כל ילד מפה "מהגן אל"י הביתה" כחלק משילוב המשפחה בתהליך ההכנה של יום ההולדת.

מאגר מפות כבסיס ליצירת מפות חדשות (חיבור שתי מפות ליצירת מפה גדולה יותר, וכולי).

ימי שיא - תערוכת מפות בגן. מומלץ להשתמש במפות כחלק ממעורבות בשבוע "אהבת הסביבה והארץ", ביום העצמאות, ועוד.

כפעילות המשך (בשנה השנייה) אפשר להכין משחקים סביב המסלולים והמפות.

במסגרת הפעילות כל הדרכים מובילות ל... גן

הילדים יחקרו

את הסביבה שלהם דרך תכנון מסלול;

הילדים יגלו

מפות שונות, קנה מידה, מקרא;

דרכים שונות לייצג את הסביבה שלהם בטקסט גרפי (מהמציאות, שהיא תלת-ממדית להכנת מפה דו-ממדית (או תלת-ממדית מוקטנת);

הילדים יפתחו

יכולת התבוננות;

חשיבה המרחבית;

יכולת לפתור בעיות;

יכולת המללה והמשגה;

יצירתיות;

שיתוף פעולה (בין המשפחה, הילד והגן) עבודת צוות (בין הילדים);

הסמלה (מהסביבה התלת-ממדית להכנת המשחק הדו-ממדי);

מיומנות מדידות אורך;

הכנת כיוונים;

תוצרים ומהלכים רצויים

יצירת מיגוון מפות על ידי הילדים;

שילוב הורים בתהליך;

ימי שיא בגן;

בפעילות זו ניתן לשלב

חינוך סביבתי: פעילות חוץ-גנית, הליכה ברגל לגן, הכרת הסביבה - חי, צומח, דומם;

ערכים ומורשת: זיקה למקום: היישוב שלי, שיתוף המשפחה בתהליך;

שימוש במדיה: תיעוד בצילום, תיעוד בקול;

שפה ואוריינות: העשרת כישורי השפה והשיח, המפה כטקסט גרפי.

תוכנית הלימודים במתמטיקה לגן הילדים, פרק 2: תחושה מרחבית וגאומטריה, עמ' 5: תיאור

מילולי וייצוג חזותי של יחסים במרחב:

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות ליעל צרפתי

מילת היום בגן

התכנית מתבססת על חומרי הסדרה "מילת היום ברחוב סומסום" ששודרה בערוץ הופ

העיסוק בסוגיות ערכיות מטפח כישורים אישיים ובין-אישיים, מפתח כישורים להתמודדות עם רגשות, עם מחשבות ועם התנהגויות. הרחבת אוצר המילים יחד עם הנחלת הערכים מפעילות את הדמיון, מגרות אותו, מעוררות מחשבה והשראה. חיבור הילדים לסיפורים ערכיים באמצעות מילים, מסייע בעיצוב זהותם ומחזק את מודעותם החברתית. למילים הנבחרות, פוטנציאל להעמיק את המשמעויות של הערכים הטמונים בהן, להעשיר את עולם הילדים והילדות, את החוויות הרגשיות והחברתיות ואת כישורי השפה והשיח שלהם.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

מהו הערך ומהי החשיבות של שיח סביב ערכים?

כיצד ניתן לחנך לערכים?

כיצד ניתן לשלב הקניית ערכים במהלך הפעילויות השגרתיות?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

התכנית מודולרית וניתן לשלבה במהלך סדר היום בגן על פי שיקול דעתה של הגננת. היא מציגה עשר מילים שבהן גלומה הזדמנות לשיח סביב ערכים, לצד סרטונים המאפשרים לילדים הצעירים להזדהות עם הדמויות המוכרות של "רחוב סומסום".

התכנית כוללת

תקליטור למחשב, חוברת הצעות לפעילויות ותקליטור שמע;

תקליטור למחשב

בתקליטור, סרטונים לכל "מילות היום". ניתן לצפות בסרטונים של "מילת היום" בזמנים שונים במהלך יום הלימודים בגן, במפגש במליאה או בזמן העבודה בקבוצות. ניתן לצפות בסרטונים סביב "מילת היום" הנבחרת לכל אורכם, ואפשר לבחור קטעים מאותם סרטונים כבסיס לפעילות מתאימות

חוברת הצעות לפעילויות

החוברת "מילת היום בגן" כוללת מידע מגוון על אודות המילים, הצעות לפעילויות חווייתיות סביב מילים נבחרות שמטרתן העיקרית היא להרחיב ולהעמיק בתכנים המובאים בסדרה "מילת היום". הפעילויות המוצעות הן לבחירה ולשיקול דעתם של הגננת וצוות הגן: צפייה מונחית בסרטונים: ניתן לתת משימת צפייה לילדים: לאתר קושי בסיטואציה, לאפיין

דמויות, להתבונן בסביבה, לגלות מהי "מילת היום" וכדומה;
שיח בעקבות הצפייה: ניתן לשאול שאלות, כגון: מה הרגשתם בזמן שצפינו בסרטון? האם
אהבתם את הקטע בו צפינו? מדוע? האם קרה לכם מקרה דומה? מה אפשר ללמוד מהקטע?
הצעות לפעילויות בעקבות הצפייה: המחזת האירוע המוצג בסרטון, המצאת סוף אחר לאירוע,
יצירת תסריט או סיפור חדש למילה.

במסגרת הפעילות מילת היום בגן הילדים יחקרו

קשרים וחיבורים בין מילים וערכים, דבר שיוביל להעמקת ההבנה והמשמעויות שלהם;
טקסטים בסוגות מגוונות;

הילדים יגלו

את המסרים הערכיים הטמונים במילים, באמצעות הזדהות עם הדמויות של רחוב סומסום;

הילדים יפתחו

רגישות חברתית, באמצעות התנסויות מגוונות הקשורות לערכים;
כישורי השפה והשיח באמצעות שילוב בין אמצעים חזותיים (סרטונים, אנימציות, תמונות)
לאמצעים צליליים (מנגינות, שירים) לבין אמצעים מילוליים, לבין אמצעים תאטרליים ויצירת
אירוע בימתי בהשראת המילה;
יכולת לפתור בעיות - התמודדות עם בעיות ערכיות מוסריות המוצגות בסרטונים;
אמפתיה - התבוננות בסרטונים בהם דמויות מוכרות מעוררת אמפתיה;
כישורי שפה ושיח באמצעות שילוב בין אמצעים חזותיים (סרטונים, אנימציות, תמונות) לאמצעים
צליליים (מנגינות, שירים) לבין אמצעים מילוליים, לבין אמצעים תיאטרליים ויצירת ארוע בימתי
בהשראת המילה
יכולת לפתרון בעיות
אמפתיה.

תוצרים ומהלכים רצויים

הרחבת העיסוק בערכה מעבר לכתוב בחוברת הפעילויות;
הרחבת מספר המשתתפים והמשתתפים בפורום הווירטואלי;
שימוש במילת היום בחיי היומיום של הגן

ניתן לשלב בפעילות זו

קהילה: הורים, גנים שכנים, ספרייה ציבורית;
תחומי דעת: תאטרון, מוזיקה;
תכניות קיימות: "מצעד הספרים על שם מרים רות", "ספריית פיג'מה", "זמר לך לגיל הרך",
תאטרון.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות למירב תורגמן

”מצעד הספרים”

על שם מרים רות
בסימן ”אימא של רותי הביאה מתנה...”

חוגגים יום הולדת ארבעים לספר ”מעשה בחמישה בלונים”

”מצעד הספרים” על שם מרים רות היא תכנית הנערכת בגני הילדים, ומתבססת על קריאה עקבית וחוזרת של ספרים, כחלק מתרבות הפנאי ותכנית העבודה בגן. גן שיצטרף לתכנית יקבל ספרי ילדים - גני חובה יקבלו 15 ספרים וגני טרום-חובה יקבלו עשרה ספרים. במהלך השנה, תשלב הגננת את קריאת הספרים בתכנית העבודה כחלק מסדר היום הקבוע בגן, בזמנים שונים ובמסגרות שונות, כדי לאפשר לילדים לחוות חוויה מהנה ולהכיר את הספרים.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

- מהי החשיבות של קריאת ספרים בקבוצה קטנה?
- כיצד לשלב את הספרים בתכנית העבודה של הגן?
- מהו הערך של בחירת ספר אהוב?
- כיצד חוגגים יום הולדת לספר?
- כיצד הסיפור מתעורר לחיים מתוך דפי הספר בעולם הדמיון של הילדים?
- כיצד הופכים סיפור למחזה?
- איך מרימים מסך לספר על הבמה בגן, בספריית הגן, בחצר?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

הרשמה להשתתפות באמצעות הטופס המקוון. הטופס נמצא באתר האגף לחינוך קדם-יסודי; השתתפות במימון הספרים: גני חובה ישתתפו בסך של מאתיים שקלים, גני טרום-חובה ישתתפו בסך של 150 שקלים. התשלום בהמחאה בלבד; מפגש הדרכה לגננות המשתתפות ב”מצעד הספרים” בפעם הראשונה; קריאת הספרים בגן במהלך כל השנה, ופעילויות מגוונות בעקבות הקריאה; השתתפות ילדי הגן בבחירת הספר האהוב ביום הבחירות הארצי שייערך ביום שני כ”ב באייר תשע”ה 11 במאי 2015; העברת התוצאות לאגף לחינוך קדם-יסודי עד ליום חמישי כ”ה באייר 14 במאי 2015, כדי להכריז על ”הספר האהוב על ילדי הגן”.

יום הולדת ארבעים לספר ”מעשה בחמישה בלונים”

קבלת הספר ”מעשה בחמישה בלונים” לגן, קריאתו לילדים, שילובו בתכנית העבודה ופעילויות מגוונות בעקבותיו (חוברת שבה אוסף רעיונות לשילוב הספר בעשייה בגן תישלח באופן מקוון); השתתפות באירוע שיא בשבוע הספר העברי: ”בלונים באוויר”, תערוכת תיעודים וירטואלית ובה: פרסומות, סרטונים, איורים ותצלומים מגני הילדים; ”שלום, שלום, בלון אדום” - בתאריך ובשעה שייקבעו נפריח בלונים לשמים - אלפי בלונים יתעופפו מחצרות גני הילדים בארץ.

במסגרת הפעילות מצעד הספרים יום הולדת ארבעים לספר "מעשה בחמישה בלונים"

הילדים יחקרו

מגוון סוגות בספרות ילדים (עכשווית, ספרות קלסית, ספרות עולם מתורגמת ועוד);
מגוון מרכיבים דומים במבנה הספר אל מול מבנה ההצגה - מסיפור למחזה. לדוגמה: הדמויות
בסיפור מול השחקנים שמשחקים את הדמויות; איורי הספר מול התפאורה, החפצים, התאורה
והשחקנים; כריכת הספר מול הפרסומת של ההצגה; המקומות בהם מתרחשת העלילה מול
התפאורה, האביזרים, התאורה והמוזיקה, עלילת הסיפור (התחלה, אמצע וסוף) - המחזה עצמו;
מאחורי הקלעים של הבמה וגם של הספר, ועוד.

הילדים יגלו

הנאה מקריאת ספרים;
את העדפותיהם וטעמם האישי בבחירת ספרים;
הילדים יחוו קריאת טקסטים ויתנסו בהמחזתם בדרך חווייתית שתטפח את האהבה לספר
ולקריאה.

הילדים יפתחו

אהבה לספר ולקריאה;
חשיבה מופשטת;
כישורי שיחה ושיח;
יכולת לפתור בעיות - התמודדות עם בעיות המוצגות בספרים יכולה להראות לילדים שיש כמה
תשובות לאותן בעיות, ולהציג בפניהם זוויות ראייה שונות;
אמפתיה - קריאת ספרים תעורר את רגשות הילדים ואת יכולת האמפתיה שלהם באמצעות
ניסיונות "להיכנס לעורן" של הדמויות הסיפור.

תוצרים ומהליכים רצויים

מספר הגנים שישתתפו בתכנית שבהם יורחב העיסוק בספרים;
השתתפות באירוע השיא "בלונים באוויר".

ניתן לשלב בפעילות זו

קהילה: הורים, גנים שכנים, ספרייה ציבורית;
תחומי דעת: תאטרון, מוזיקה;
תכניות קיימות: "ספריית פיג'מה", "זמר לך לגיל הרך", "תאטרון בגן".

ליעוץ ולהדרכה ניתן לפנות למירב תורגמן

מרימים מסך לעולם התאטרון ומרכיביו כאורח חיים בגן:

תאטרון שחקנים, תאטרון צלליות, תאטרון רחוב, תאטרון בובות ועוד

אמנות התאטרון מהווה גם כלי חינוכי אשר חושף את הילדים כבר מהגיל הרך לממד חווייתי, לימודי וערכי, ויוצק תכנים אמנותיים, חברתיים, וחינוכיים משמעותיים להתפתחותם. תרומתו המרכזית של התאטרון בגן הילדים היא בפיתוח היצירתיות, הדמיון, כושר ההמצאה, הגמישות המחשבתית, התעוזה, כמו גם מיומנויות ההבעה לסוגיהן, הביטוי הרגשי, הטעם האישי והבחירה. עיסוק בתאטרון מקדם ומעשיר את הבנת שפת התאטרון ומרכיביו, את אהבת הספר וההנאה מקריאה, ומוביל ילדים לצריכת תרבות בהווה ובעתיד.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

מהי תרומתו של עולם התאטרון להתפתחות הילדים בהיבטים החברתיים, הרגשיים, התנועתיים והתקשורתיים?

כיצד ניתן לשלב את החינוך לתאטרון בתכנית העבודה של הגן?

מהו הערך של המחזת טקסטים? (פתגם, דקלום, שיר, סיפור ויצירת אמנות)

כיצד ניתן לחבר ספרות לתאטרון?

כיצד נכין את הילדים לקראת צפייה בהצגה?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

נחפש עם הילדים מזוודה ישנה וגדולה או ארגז קסום;

נניח את המזוודה באופן חופשי ופתוח בגן ובחצר לילדים כחלק מסדר היום בגן;

נאסוף במזוודה מרכיבים רלוונטיים לעולם התאטרון (לאורך השנה);

מדי פעם נחליף חפצים ואביזרים במזוודה כגון מגוון תלבושות, מסכות, אביזרים שמאפיינים

דמויות, חפצים שמאפיינים מקומות, תפאורות, פרסומות, כרטיסים של הצגות ועוד;

כמסך לתאטרון נשתמש בבדים שונים, מפות או בסדינים, בשימוש חוזר ונוסף.

נתחום אזור שישמש כבמה, נקים ונפעיל את התאטרון יחד עם הילדים או ההורים בגן או בחצר.

בשלב הראשון של התהליך: חשוב לאפשר לילדים לבוא לידי ביטוי באופן חופשי וספונטני (הצוות מאפשר ומעודד בלבד), בסביבות שנוצרו בהשראת המזוודה הניידת ובהשראת הרמת המסך של התאטרון בגן או בחצר.

בשלב השני של התהליך: התיווך הוא בהנגשת טקסטים מוכרים ואהובים לילדים מתוך ספריית הגן בחיבור לעולם התאטרון ומרכיביו. הילדים "הופכים" לשחקנים, מעצבי תלבושות ותפאורות וגם לקהל. חשוב לתווך לילדים כיצד ניתן להפוך כל טקסט לאירוע בימתי, וסיפור - למחזה, תוך הקפדה על מתן חופש בחירה וביטוי אישי של הילדים.

בפעילות זו ניתן לשלב

קהילה: הורים, גנים שכנים, תאטראות ביישוב, סל תרבות יישובי, המחזה משפחתית בגן ובחצר באירועים כגון: קבלת שבת: "בשישי על הבמה"; בימי הולדת: "תאטרון של יום הולדת" ולפני חגים: "מרימים מסך לפני החגים".

תחומי דעת נוספים שניתן לשלב בפעילות זו:

מוזיקה, אמנות פלסטית חזותית, אוריינות וספרות ילדים (ספריית פיג'מה, מצעד הספרים)

במסגרת הפעילות "מרימים מסך לעולם התאטרון ומרכיביו כאורח חיים בגן" הילדים ילמדו

להשתמש במגוון אופני הבעה שמזמן להם עולם התאטרון;
להמחזי סיפורים, שירים, דקלומים ועוד;
לתכנן, לעבוד בצוות;
להשתמש בשפת התאטרון ומרכיביו;
הילדים ילמדו לזהות ולהכיר את שפת התאטרון שרכשו במהלך הצפייה בהצגה

הילדים יחקרו

מרכיבים דומים ושונים במבנה הספר אל מול מבנה ההצגה כגון:
הדמויות בסיפור מול השחקנים שמשחקים את הדמויות;
איורי הספר מול התפאורה, החפצים, התאורה והשחקנים; כריכת הספר מול הפרסומת של ההצגה, החפצים, התאורה והמוזיקה;
עלילת הסיפור (התחלה, אמצע וסוף) מול מבנה המחזה.

הילדים יפתחו

יצירתיות, כושר המצאה וגמישות מחשבתית;
יחסי גומלין חברתיים ושיתוף פעולה;

תוצרים ומהלכים רצויים

קיום פעילות תאטרון של ילדים במרחבי הגן ובסדר היום השוטף;
קיום פעילות משפחתית או קהילתית באמצעי תאטרון חווייתי ומשמעותי לכל השותפים;

אחראית איריס עץ הדר

נעים במשחק - הרחבת עולם משחקי התנועה בסביבות הגן השונות

המשחק התנועתי-קבוצתי הוא סימולציה של התנהגות חברתית באמצעות תנועה של הגוף; הוא חלק חשוב בהתפתחותם של ילדי הגיל הרך ומשתלב באופן טבעי בחיי היומיום בגן: בפעילות מונחית וחופשית, במרחבי הגן השונים ובכלל זה בחצר הגן. בעידן המודרני, יש למשחק התנועתי תפקיד מרכזי בטיפוח הכושר הגופני, שכלול התנועה, המודעות לגוף, השליטה במרכיבי התנועה של המרחב, הכוח והזמן ולפתוח כישורים חברתיים ורגשיים.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

- היכן וכיצד ניתן לשלב משחק תנועתי קבוצתי בחיי היומיום ובסביבות הגן השונות?
- מהי תרומתו של המשחק התנועתי ליכולות המוטוריות של ילדי הגן?
- כיצד ניתן לפתח באמצעות המשחק התנועתי כישורים חברתיים ורגשיים?
- כיצד ניתן לקדם באמצעות משחק תנועתי אקלים חברתי-לימודי בגן?
- כיצד ניתן לטפח באמצעות משחק תנועתי יצירתיות, תהליכי בחירה ופתרון בעיות?
- כיצד ניתן לשלב במשחק התנועתי עולמות תוכן נוספים הנלמדים בגן?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

נלמד משחקי תנועה בסביבות הלמידה והפעילות בחצר הגן ובקרבת הגן; בתחילת השנה **נשחק משחק תנועתי** להיכרות, ובהמשך השנה - להתקרבות חברתית; מדי יום נקדיש זמן למשחק תנועתי לחיזוק ולהגמשת הגוף ולשיפור מיומנויות תנועתיות בסיסיות; נשחק **משחקי תנועה המטפחים כישורים חברתיים**, כמו: שמירה על כללים, איפוק והמתנה, שמירה על התור, שותפות, הגינות, ידיעת גבולות הגוף וכיבוד, מגע מותר; נשחק משחקי תנועה סביב מעגל השנה: בחג, במועד ובימי הולדת; נזמין את בני המשפחה ללמד את ילדי הגן **"משחקים של פעם"** או "משחקי ילדות"; בשיתוף עם גן קרוב, נתכנן יום תנועה ומשחק "יום ספורט" המשלב משחקי תנועה נבחרים; במהלך השנה נתעד את משחקי התנועה באמצעות מדיות שונות כמו: ציור, צילום, ובכך ניצור "אוסף נעים במשחק";

נבחר משחק מתוך "אוסף נעים במשחק" בתהליך של שיח משותף וכיבוד החלטת הרוב;
נשחק במשחקים לטיפוח המוטוריקה העדינה והדיוק התנועתי לקראת כתיבה;
נשלב במשחק התנועתי מיומנויות מושגים מתחום המתמטיקה והגאומטריה;
ניצור משחקים תנועתיים בסביבות הקיימות בגן תוך שימוש במאפיינים ובפריטים המרכיבים את אותה הסביבה, כמו: קוביות עץ, כסאות, מגלשה וגלגלים, תיבת תחפושות ועוד.
נשלב משחק תנועתי בפעילות מסביב לספרים נבחרים העוסקים ישירות בתנועה או בגוף;
מדי שבוע נמנה "נאמן משחקים" הבוחר משחק תנועתי לשתף בו את ילדי הגן;
נמציא משחקים חדשים ונשנה את הקיימים ל"משחק בלבוש חדש";
ניצור משחקי תנועה מחומרים בשימוש חוזר: עיתונים ובדים;
ניצור ביחד "תיבת ציוד למשחקי תנועה" ונחליט על אופן השימוש ושמירת הציוד שבה;
נכין מזכרת המתעדת על דיסק את ילדי הגן במשחקי תנועה שונים באמצעות מדיות שונות, כמו: וידאו ומצגת;
נקיים בשיתוף הורים "סדנת יצירת משחקי תנועה": מסלול מכשולים, קלאס, קליעה למטרה, קורות שיווי משקל ועוד, חצר גן פעילה שנבנתה בשיתוף ההורים
ניצור ספריית השאלת ציוד של משחקי תנועה לשימוש בחיק המשפחה בסופשבוע, כמו: דלגיות, כדור גדול, שטיח תנועה מאתגר, כרטיסיות המתארות פעילות משחקית ועוד.

במסגרת הפעילות נעים במשחק

הילדים יחקרו

את גופם, את יכולת הגמישות, שיווי המשקל והדיוק התנועתי שלהם;

הילדים יגלו

את אפשרויות התנועה בגופם;

הילדים יפתחו

מודעות לגופם ולתנועתם;

שכלול התנועות הבסיסיות: ריצה, התחמקות, טיפוס, כדרור, בעיטה, גלגול, תלייה ועוד;

יכולת הבנה ומתן של הוראות מילוליות המתארות תנועה ומנחי גוף;

התמצאות מרחבית ושכלולה;

פתרון בעיות של מצבים חברתיים בהקשרים תנועתיים;

שיתוף פעולה ועזרה הדדית במשימות תנועתיים;

הבנה של מושגים מעולמות תוכן שונים באמצעות חוויה קינסטטית-תנועתיים;

יצירתיות באמצעות הבעה בתנועה.

תוצרים ומהלכים רצויים

הילדים לומדים ומשחקים משחקי תנועה קבוצתיים בחיי היומיום ובסביבות הגן השונות; הילדים משחקים משחקי תנועה באופן עצמאי; הגנת מזמנת לילדים לבחור משחק תנועתי בתהליך חינוכי של בחירה ודעת הרוב; המשחק התנועתי משולב בגן עם תחומי דעת אחרים; פעילות בנושא משחקי תנועה באירוע משותף עם הורים; ארגון יום משחקי תנועה בשיתוף גן נוסף; שילוב בחגיגת יום ההולדת משחק תנועתי לבחירתו וניהולו של הילד החוגג; יצירת משחקי תנועה בשיתוף עם הילדים.

בפעילות זו ניתן לשלב

מתמטיקה - משחקי תנועה לטיפול מיומנויות ונושאים מתמטיים: מנייה, ספירה, סוגי קווים, מיון, מושגי יחס במרחב וצורות גאומטריות;
חינוך סביבתי - שילוב המשחק התנועתי בסיור בקרבת הגן ובסביבה טבעית בחצר;
מדיה - תיעוד משחקי התנועה במדיות שונות לשיתוף חברים והורים;
שפה - משחק תנועתי הממחיש ומשלים למידת מושגים מתכנית "מילת היום";
מוזיקה - משחקים ופעילויות תנועתיות בשילוב שירים מחוברות "[זמר לך לגיל הרך](#)";
מדעים - פיתוח מודעות לגוף ולתפקידו באמצעות משחקים תנועתיים קבוצתיים.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות למיכל טל

שיפו-צעצועים (שיפוץ צעצועים): הקמת תחנה לתיקון צעצועים של ילדים ולשכלולם

ילדים אוהבים לשחק בצעצועים ונקשרים אליהם. המשחק בצעצועים מאפשר לילד לחוות ולהביא לידי ביטוי חיצוני את עולמו הפנימי ומזמן לו חוויה שבה הוא המתכנן, המבצע והשולט באירועים ובתוצאותיהם. התנסות בתיקון צעצועים יכולה לתרום להגברת תחושת המסוגלות המתפתחת מתוך חוויות שליטה, התגברות על מכשולים והתמדה. העיסוק בשיפוץ צעצוע החשוב לילד מזמן חשיפה והתנסות לתחומי המדע והטכנולוגיה. זוהי הזדמנות ללמוד כיצד צעצועים בנויים, מורכבים ופועלים, ולחשוב כיצד לתקנם או לשפרם ולפתור בעיות. התכנון והבנייה של מרחב קבוע המעודד תרבות של תיקון וצמצום צריכה - **תחנה לתיקון ושכלול צעצועים** - מעניק לגננת הזדמנות לשתף את הילדים בתהליך בניית מרחב בגן מתחילתו, ובהמשך להזמין להביא את צעצועיהם האישיים והאהובים לתיקון.

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

כיצד ניתן לשלב ילדים בהקמת התחנה לתיקון צעצועים ובהפעלתה?
כיצד נדע לתקן צעצועים ובמי נוכל להיעזר?
אילו כלי עבודה המתאימים לילדי הגן דרושים לתיקון הצעצועים?
מה אפשר לעשות עם צעצועים שלא ניתן לתקן?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

בעת הקמת תחנת שיפו-צעצועים:

נספר לילדים על רעיון הקמת תחנת שיפו-צעצועים;
נגדיר ביחד עם הילדים את דרישות המרחב, החומרים והכלים הדרושים להקמת תחנה לתיקון צעצועים;

נעודד ילדים לתאר, לצייר ולתכנן את התחנה כפי שהם מדמיינים אותה;
בסדנה הפתוחה יכינו הילדים דגם מוקטן של התחנה;

נתכנן מהם הכלים והחומרים הנדרשים לשיפוץ צעצועים (מספריים, דבק, חוטים, חבלים, ברגים, גלגלים, קפיצים, סרטים, צבעים ועוד);
נקים את תחנת שיפו-צעצועים בעזרת ילדים והורים;
נציע לילדים להכין שלט המודיע על תחנה לשיפוץ צעצועים בגן;
נאסוף עם הילדים וההורים חומרים וכלים וכן צעצועים לשיפוץ.

בעת תיקון הצעצועים

שימו לב: פעילות זו דורשת ליווי ותיווך של מבוגרים (גננת או הורים) למניעת מצבי תסכול העלולים להיגרם בעת קושי או אכזבה מהתוצאה. הילדים מביאים צעצועים וחלקי צעצועים לתיקון;
נעודד את הילדים להציע דרכים שונות לתיקון הצעצועים ולהביא חומרים וכלים לצורך תיקון הצעצועים;
כל ילד שיבחר לתקן צעצוע יחליט מי ישתתף בתיקונו, או יבחר בעבודה עצמאית בתיווך הגננת או ההורים;
נאסוף מידע ונחקור עם הילדים על אודות המבנה, החיבורים ופעולתם של צעצועים שרוצים לתקן;
נאתר מה התקלקל בצעצוע, נתכנן כיצד לתקן, נבחר את החומרים ואת כלי העבודה;
נחשוב עם הילדים על דרכים לשינוי צעצועים שלא ניתן לתקן ויצירת צעצוע חדש מחלקי צעצועים שהצטברו;
ילדים יוזמנו לצלם צעצועים לפני התיקון ואחרי;
נעודד את הילדים להביע בדרכים שונות הוראות לתיקון צעצועים;
הערכת התוצר: סיום התיקון יהיה בתיאור תהליך התכנון והבנייה יחד עם הילד, וקבלת משוב על התוצר ועל התחושות שליוו את התיקון וקבלת התוצר המתוקן. (במידת הצורך, מוסיפים חומרים וכלי עבודה לפי המשוב וההחלטה של הילד);
נשלב את תיקון הצעצועים בפעילויות קהילתיות המתקיימות בגן.

במסגרת הפעילות שיפו-צעצועים

הילדים יחקרו

מנגנוני פעולה של צעצועים לצורך תיקון או שכלול הצעצוע;

הילדים יגלו

תכונות של חומרים (עץ, בד, פלסטיק, מתכת) והתאמה של כלי עבודה לפעולות שונות לעבודה עם חומרים;

הילדים יפתחו

מיומנויות לעבודה עם חומרים וכלי עבודה;

יצירתיות וכושר המצאה;

יכולת תכנון ובנייה של מרחב פעילות בגן תוך התנסות בהגדרת צרכים והעלאת רעיונות כמענה לצרכים;

חשיבה לצורך קבלת החלטות: חשיפה למצבים שיש בהם משימות פתוחות הדורשות חשיבה של פתרונות אפשריים ובחירה של פתרון מועדף;

שיתוף פעולה - הזדמנויות להבעת דעות ורעיונות לתיקון הצעצועים והקשבה להצעות של ילדים אחרים ושיתופם בתהליך העבודה;

יכולת לשימוש בייצוגים.

תוצרים ומהלכים רצויים

הקמת מרחב הפעילות בשיתוף הילדים;
שילוב הפעילות במרחב במהלך חיי היומיום של הגן;
שיתוף הורים בחוויית היצירה.

בפעילות זו ניתן לשלב

חינוך סביבתי - צמצום הצריכה, עידוד הבנייה העצמית ואיסוף חלקי חילוף לשימוש חוזר במקום השלכת צעצועים שהתקלקלו;
אומנות - פעילות זו מזמינה את הילדים ליצור צעצועים חדשים תוך עידוד היצירתיות ההמצאה והשמירה על ערכים של אסתטיקה ושימוש מושכל בחומרים;
מדיה - שימוש בייצוגים מגוונים - ילדים יכולים לצלם או לאייר את חלקי הצעצוע שברצונם לתקן, להכין כרטסת עם הוראות לתיקון של צעצועים;
כישורי חיים - תהליכים להתפתחות רגשית וחברתית של ילדים;
הורים וקהילה - שילוב הורים בתכנון ובבנייה, פעילות קהילתית עם הגן השכן או עם גורמים נוספים בשכונה.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות לד"ר דיאנה אלדרוקי פינוס

תמונות מדברות - האלבום הדיגיטלי שלי

בפעילות זו יצרו הילדים מאגר של אלבומי תצלומים סביב חוויות מחיי היומיום המשלבים תמונה וקול ומאפשרים חזרתיות והרחבה של חוויות שונות. פעילות זו מציגה שימוש מושכל (בעל ערך אחר בהשוואה למדיה אחרת), תואם התפתחות ושוויון הזדמנויות.

ציוד נדרש: עמדת מחשב, מיקרופון להקלטה, רמקולים להאזנה, מצלמה דיגיטלית

בבואכם להוביל את הפעילות המוצעת, חשוב להתייחס תחילה לשאלות אלה שיעזרו לכם בתכנון וביישום:

מה יהיה נושא האלבום?

האם יהיה האלבום אישי או שיתופי?

מי יבחר את התצלומים לאלבום?

איך בוחרים את התמונות?

האם הפעילות יכולה להתרחש במהלך כל היום או בזמנים מסוימים?

כמה הקלטות יהיו סביב תמונה אחת?

תיאור הפעילות: צעד אחר צעד...

נארגן תיקיית תצלומים - התצלומים שצילמה הגננת, צילמו הילדים או ההורים. על פי ההקשר,

מומלץ לשתף את הילדים בבחירת התצלומים לאלבום;

ניצור אלבום תמונות מהיר בתוכנת PowerPoint - מעבר לסרטון הדרכה;

נוסיף הקלטת קול במצגת - מעבר לסרטון הדרכה.

ניצור אלבום תמונות מהיר בתוכנת PowerPoint - מעבר לסרטון הדרכה

נוסיף הקלטת קול במצגת - מעבר לסרטון הדרכה

נעביר תמונות מהמצלמה למחשב - מעבר לסרטון הדרכה

נארגן תמונות בגלריית התמונות ונתייג תמונות - מעבר לסרטון הדרכה

במסגרת הפעילות תמונות מדברות

הילדים יחקרו

עולמות, דרכי פעולה, מצבים, דעות, ורגשות שונים;

את סביבתם הקרובה הפיזית והאנושית ויתמודדו עם החלטות של מה נכנס לתמונה ומה לא;

הילדים יגלו

מיומנויות מחשב כמו שמירת קובץ והוספת הקלטת קול;

במהלך הפעילות יחוו הילדים את הערך של תוצר דיגיטלי;

הילדים יפתחו

מיומנויות של התכונות והקשבה;
תהליך בחירה של התמונות והתמודדות עם בחירה וויתור;
מיומנויות להבעה אישית והצגת תחומי עניין סביב תצלומים המציגים חוויות שונות;
שיתוף פעולה;
פתרון בעיות.

תוצרים ומהלכים רצויים

עצמאות הילדים בהפעלת האלבום הדיגיטלי (גני טרום-חובה וחובה);
עצמאות הילדים ביצירת האלבום הדיגיטלי (גני חובה בלבד);
פעילויות שיח בין הילדים, בלא יוזמה של הגננת בעקבות צפייה באלבום הדיגיטלי, לצורך
הרחבות ובירור, לצורך שיתוף תוך הצגת רגשות של הזדהות ואמפתיה.

הרחבות ליישום

באתר האגף לחינוך קדם-יסודי: מהי מדיה דיגיטלית, הנחות יסוד לשילוב מדיה דיגיטלית בגני
הילדים, עקרונות לשילוב מדיה דיגיטלית בגני הילדים, דרכי למידה של ילדים בשילוב מדיה
דיגיטלית בגני הילדים;
באתר גנט - מדיה דיגיטלית.

ניתן לשלב בפעילות זו

כישורי חיים: אלבום דיגיטלי על אודות המשחקים שלי עם בני המשפחה, אלבום - עוזרים בגן;
חינוך סביבתי: אלבום הכנת גינה אקולוגית וגינת טבע;
אמנות: אני אני אוצר - אלבום העבודות שלי;
מדעים וטכנולוגיה: אלבום "שיפוץ צעצועים";
מורשת: אלבום טיולי המשפחות, אלבום טיולים ביישוב שלנו;
מתמטיקה: אלבום משחקים מתמטיים בחצר.

לייעוץ ולהדרכה ניתן לפנות לדלית סהרון

المكتبة الفعّالة في رياض الأطفال

المكتبة الثّابتة في الرّوضة

إرشادات للمربّية:

- من المفضّل أن تتوفّر في مكتبة الصّفّ خمسون قصّة جيّدة على الأقل (مرفق قائمة بأسماء القصص المقترحة).

فعاليات في المكتبة: فعاليات مع الأطفال، الأهالي والمجتمع المحلي

فعاليات مع الأطفال:

- من المحبّب أن تقرأ المربّية القصّة للأطفال عدّة مرّات. تتمّ القراءة في مجموعاتٍ صغيرة، وتُقدّم القصّة للأطفال بعدّة طرق (قراءة، سرد، مسرحيّة، تمثيل، إلخ).
- ننصح المربّية بأن تُجري محادثات وفعاليات مع الأطفال في أعقاب قراءة القصّة.

فعاليات مع الأهالي:

- تبادر المربّية إلى إجراء لقاءين مع الأهالي خلال العام الدراسي، يتمحور اللقاءان حول كيفية قراءة القصّة للطفل، ومن الضروري تقديم نموذج للأهل حول كيفية سرد القصّة للطفل. من المفضّل أن يكون اللقاء الأوّل في بداية العام الدراسي كي يتمّ تعريف الأهل بأهميّة القصّة، وتأثيرها على شخصيّة الطفل، وتعريفهم على "مكتبة الفانوس"، كما يُفضّل طرح بعض الأفكار والفعاليات لتفعيل الأطفال بعد قراءة القصص.

إشراك المجتمع المحلي:

- زيارة المكتبة العامّة في القرية/البلدة مرّة كلّ شهرٍ على الأقل.
- جعل شهر أيار في كل رياض الأطفال في المجتمع العربي شهرًا لتشجيع القراءة.
- تُقام خلال شهر أيار من كلّ عام فعاليات لتشجيع القراءة في المجتمع العربي، بمشاركة السُلطات المحليّة، والمؤسّسات التّربويّة، مثل: المكتبة العامّة، المراكز الجماهيريّة، المراكز التّربويّة.

المكتبة المتنقلة في ساحة الروضة / المكتبة المتنقلة في حيّ الروضة. إرشادات للمربية:

- تُقيم المربية بمشاركة الأطفال مكتبة متنقلة تحتوي على قصص مُنتخبة تعرّف عليها الأطفال، وقرأتها لهم المربية في الروضة.
- تُحدّد المربية بمشاركة الأطفال كيفية اختيار أمين المكتبة من بين الأطفال، كي يكون مسؤولاً عنها في الساحة.
- تُحدّد المربية بمشاركة الأطفال المكان المناسب في الساحة لقراءة القصص.

فعاليات المكتبة المتنقلة:

- تختار المربية طفلاً أو اثنين ليكونوا أمناء المكتبة في الساحة، يُدير أمين المكتبة عمل المكتبة في ذلك اليوم يحكي الطفل الذي يكون أميناً للمكتبة القصة بكلماته الخاصة في الساحة لمجموعة الأطفال التي اختارت الجلوس لسماع القصة، يُمكن للمربية أن تساعد في ذلك إذا استصعب، أو طلب المساعدة.
- تُقام في ركن القصة في الساحة فعاليات إنتاجية عقب قراءة القصة.

إشراك المجتمع المحلي:

- تختار المربية كلَّ أسبوع أهل طفلٍ من أطفال الروضة ليأخذوا المكتبة المتنقلة إلى حيّهم، يُخصّص الأهل في الحي وقتاً كلَّ يوم لسرد القصص على أطفال الحي، وتكون المكتبة المتنقلة في مسؤولية الأهل طوال الأسبوع.

للإستشارة والإستفسار د.منار سلامة

רעיון וכתיבה צוות האגף לחינוך קדם יסודי

עריכה לשונית : **נילי גרבר**

עיצוב גרפי : **דפוס זמיר בר לב - פרינטיב**

הוצאה לאור : **גף הפרסומים, משרד החינוך**

אדר תשע"ה, מרץ 2015